



El Puig de Sitges

Sitges

Ubicació

Comarca: Garraf
Lloc/Adreça: Nucli antic de Sitges

Coordenades:

Latitud: 41.23519
Longitud: 1.81216
UTM Est (X): 400456
UTM Nord (Y): 4565546

Classificació

Número de fitxa: 08270 - 519
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Jaciment arqueològic
Estil / època: Antic Edats dels Metalls Ibèric Prehistòric Romà Medieval
Segle: VIIaC-IIIdC
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: Les estructures del jaciment requereixen una important i urgent actuació de restauració.
Protecció: Legal
Observacions protecció: BCIL. Catàleg del P.C.C. (24.7.1991, DOGC 1473)
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament de Sitges, Pl Ajuntament s/n, Sitges 08870

Fitxes associades:

[Restes de la muralla. Baluard-La Punta](#)

Autoria de la fitxa: Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dl., 25/09/2006 - 02:00

Descripció

L'àrea inclosa en aquesta fitxa és tota aquella que comprenen els límits de protecció del BCIL corresponent al nucli antic de Sitges més l'espai EPA (Espai de Protecció Arqueològica) incoat. En concret agafa tota la zona compresa dins el següents carrers (veure mapa adjunt) des de la plaça del Baluard, cap a la plaça Miquel Utrillo, el Baluard Vidal i Quadres, el carrer Barcelona fins a l'alçada del carrer de l'Aigua i aquest darrer fins al carrer Sant Domènec, el carrer Major fins al carrer Tacó, inclòs tot aquest, i el tram corresponent del passeig de la Ribera fins al punt inicial. En aquesta àrea s'han localitzat diverses restes que permeten parlar d'una ocupació ininterrompuda des de la primera edat de ferro fins a l'actualitat. La continuada superposició d'establiments a l'indret -sobretot a partir de l'època medieval- ha comportat actuacions i modificacions en el subsòl, que poden haver afectat considerablement les traces d'ocupació més antigues. Les primeres troballes conegudes documentalment de la zona del Puig de Sitges es remunten al segle XIX, quan es van trobar diverses sitges i dues monedes romanes de l'emperador Tiberi. De fet, la majoria de referències a restes arqueològiques es donen a partir del darrer terç del segle XX (localitzacions casuals o degudes a la realització d'alguna infraestructura). El 1974, a causa d'uns moviments de terres a l'edifici de l'Ajuntament, es van poder recuperar diversos materials ceràmics i, al 1977, amb motiu de la retirada del "Monumento a los Caídos", es van recollir tres fragments de ceràmiques antigues. Posteriorment, la resta d'informacions provenen ja d'excavacions arqueològiques. Va ser al 1998 quan es va realitzar la primera intervenció arqueològica a la zona; en concret, a unes dependències de l'Arxiu Històric Municipal, on es van localitzar dos fons de sitges, un d'època moderna i l'altra farcida amb un reompliment que contenia materials del tercer quart del segle IVaC junt amb moltes llavors i restes de peixos. A partir del 1999 es començà a fer un seguiment sistemàtic de totes les obres que es realitzen a la zona. Així, al 2000 el seguiment de les rases per substituir les canalitzacions del gas, de part de la zona del puig de Sitges, van permetre identificar restes molt arrasades d'un mur d'època ibèrica indeterminada. Entre finals del 2001 i mitjans del 2002 es van excavar, a unes dependències de l'ajuntament, nou sitges i una petita fossa reblerta amb materials ibèrics i romans. D'altra banda, el seguiment de renovació del paviment del carrer Fonollar i el dels núm.15-16 del carrer Major cantonada amb carrer Tacó, no va suposar la localització d'estructures. Al 2004 durant les obres de construcció d'un nou habitatge a la plaça de l'Ajuntament núm. 4 es van localitzar cinc sitges i part d'un paviment associat a un mur.

Observacions:

En aquesta fitxa s'inclou conjuntament la informació de l'espai BCIL del nucli antic de Sitges, així com la referent a l'àrea que ha estat incoada com a EPA en la zona limítrof a l'espai BCIL. Les coordenades són de la zona del Baluard, ja que seria el punt principal del conjunt protegit. El conjunt inclou diversos elements fitxats per separat en Carta Arqueològica, que són els següents, amb el seu corresponent número de fitxa de la Carta Arqueològica: Arxiu Històric Municipal - núm. 28/525-, carrer Nou número 10-12 -núm. 30/10775-, carrer Nou número 14-16 -núm. 31/12002-, edifici "El Sarcòfag" -núm.32/12021, canalització del gas carrer Davallada i carrer d'en Bosc -núm.33/12791-, carrer Fonollar -núm. 34/12792-, i l'edifici de l'ajuntament -núm. 35/12794-. A més també hi correspon el Baluard (núm. fitxa 397), al qual l'hi hem destinat una fitxa pròpia ja que es tracta de l'element més destacat pel fet de conservar restes arquitectòniques en alçat.

Història

La situació privilegiada del petit turonet arran de platges i la seva proximitat a la riera de Vilafranca, que suposa un pas natural de comunicació amb les terres interiors, afavoriren l'ocupació de l'indret de Sitges. De fet, diverses excavacions arqueològiques permeten parlar d'una ocupació pràcticament ininterrompuda des de la primera edat del ferro fins a l'actualitat. A partir de l'edat del ferro fins al període ibèric antic i ple sembla que el puig hauria estat ocupat per un petit assentament que tindria una extensió reduïda de terreny, probablement protegit per algun perímetre murat defensiu, del qual de moment no s'ha localitzat cap resta.

És entre finals de l'època ibèrica i la romana (segles III aC i III dC) que ja es pot parlar d'un assentament estable al puig, que progressivament s'hauria anat ampliant tot estenent-se cap a la zona més occidental. Tot i que es fa molt difícil una concreció pel que fa als usos de l'espai, sembla que una part important de l'àrea hauria estat destinada a emmagatzematge d'excedents agrícoles junt amb les dependències complementàries, les quals formaven part d'un assentament tipus "vil·la", de les que encara no es coneix l'ubicació. Fins al moment hi ha una manca de restes arqueològiques del període que va de l'Antiguitat fins a l'època alt-medieval; de fet, és poc conegut el conjunt del període medieval, tot i que es disposa de documentació escrita des del segle X, que permet fer una hipòtesi del perímetre urbà ocupat en aquest moment. D'entorn al segle XIII daten les restes de la muralla medieval de Sitges, la qual sembla que constava de dos portals d'accés, el del camí de Barcelona i el de Vilanova i la Geltrú. Eix de comunicació a redós del qual s'eixamplaria l'àrea de poblament de fora del recinte murat, tot creant el primer raval. Al segle XVII es va construir un segon perímetre de muralla.

El puig de Sitges ha estat objecte de diverses troballes i excavacions arqueològiques, algunes de les quals ja han estat esmentades en l'apartat de descripció. Els materials arqueològics recuperats es troben al SAM (Servei d'Atenció als Museus) de Pedret, a Girona; a la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú; i a l'Arxiu Històric Municipal.

Bibliografia

GARCIA, J; MIRET, J; MIRET, M(1989) "Els precedents arqueològics de Sitges: les restes de l'entorn de l'Ajuntament" a Miscel·lània Penedesenca, Vilafranca del Penedès.

GARCIA, J; MIRET, M; MORAGUES, N. (1990), " L'estudi dels materials arqueològics apareguts l'any 1974 en el subsòl de l'Ajuntament de Sitges" Miscel·lània Penedesenca a Vilafranca del Penedès.

LLOPIS, J. (1977) "Assaig històric de la vila de Sitges" Grup d'Estudis Sitgetans. Sitges.

MIRET, M. (1983) "Cronologia i anàlisi del poblament ibèric a la zona oriental de la comarca del Garraf. Barcelona". Tesina de llicenciatura. Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona.

MIRET, M. (2006) "Jaciments arqueològics i poblament d'època ibèrica antiga i plena (segles VI-III aC) a la comarca del Garraf (Barcelona)" a XIII Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà (2003).

MIRET, M. (2006) "Patró d'assentament i hàbitat ibèric i romà al puig de Sitges (Sitges, comarca del Garraf, província de Barcelona): un estat de la qüestió" a XIII Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà (2003).

